

3) визначення пріоритетних напрямків кредитування малих підприємств (зокрема, розробка пільгових умов кредитування при наданні довготермінових кредитів і великих сум кредитів);

4) забезпечення механізмів фінансової підтримки МСП;

5) розгортання сфери консультаційних та освітніх послуг для підприємців;

6) проведення централізованих досліджень попиту на кредити суб'єктами підприємницької діяльності.

Реалізація потенціалу, головних конкурентних переваг, справжньої ролі малого і середнього підприємництва, як однієї з важливих складових загального економічного розвитку, здатна посилити стійкість до глобальних криз і сприяти виведенню України на траєкторію упевненого зростання.

Література:

1. Долбнева Д. В. Стан та перспективи розвитку ринку банківського кредитування МСП в Україні [Текст] / Д. В. Долбнева // Вісник Запорізького національного університету. – №2 (22), 2014. – с. 197-208.

2. Підсумки діяльності банків [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Асоціації українських банків. — Режим доступу : http://aub.org.ua/index.php?option=com_content&task=view &id=6476

3. Войтицкая Л. Какие банки кредитуют малый и средний бизнес [Електронний ресурс] / Л. Войтицкая. — Режим доступу : http://hubs.ua/business/kakie_banki_prodolzhayut-14268.html

Ольга СМОЛІЙ

студентка факультету банківського бізнесу

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

к. е. н., доцент кафедри банківської справи Я.І. Чайковський

СУТЬ, ТЕНДЕНЦІЯ ТА ВИДИ ПРОЦЕСІВ ЗЛИТТЯ ТА ПОГЛИНАННЯ У БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

Події останніх років, які охоплюють період гострої фази світової фінансової кризи, та фінансової кризи в Україні зумовлюють необхідність пошуку ефективних практичних рішень щодо забезпечення стабільності, надійного й ефективного функціонування банківської системи.

Від успішної діяльності банків завжди залежав стан як фінансової системи, так і національної економіки в цілому. Але в останні десятиріччя вплив банківської сфери на матеріальне виробництво і всі громадські процеси відчутно посилюється. Ці зрушення мають спільну основу – інтеграцію, що переростає у глобалізацію національних фінансових ринків. Проте кризові явища фінансового сектора України суттєво послабили банківську систему країни, що позначилося на можливостях кредитування виробничого сектора.

Згідно зі статтею 26 Закону України “Про банки і банківську діяльність” реорганізація банку здійснюється добровільно за рішенням його. Реорганізація може здійснюватися шляхом злиття, приєднання, поділу, виділення, перетворення. Злиття означає припинення діяльності двох або кількох банків як юридичних осіб та передачу належних їм майна, коштів, прав та обов'язків до

банку- правонаступника, який створюється у результаті злиття. Приєднання означає припинення діяльності одного банку як юридичної особи та передачу належних йому майна, коштів, прав та обов'язків до іншого банку [1].

Стенлі Фостер Рід та Олександр Рід Лажу у своїй книзі "Майстерність злиттів та поглинань" зазначають, що "термін злиття має чітко юридичне значення і не має нічого спільного з тим, як буде відбуватись управління об'єднаними компаніями після злиття. Злиття відбувається, коли одна корпорація об'єднується з іншою та розчиняється в ній". "Корпоративне поглинання – це процес, який передбачає, що акції або активи корпорації стають власністю покупця" [5].

Деякі дослідники виокремлюють декілька етапів інституційного розвитку банківської системи України, де всього їх є 6, але і відносять ще 2 етапи, які є не менш важливими і тривають до сьогодні:

- 1) 1991–1993 рр. екстенсивний розвиток;
- 2) 1994–1995 рр. криза і ліквідація банків та впровадження регулювання з метою стабілізації становища банків;
- 3) 1996–перша половина 1998 р. стабілізація і покращення ситуації в банківській системі;
- 4) друга половина 1998р. – перша половина 2001 р. модернізація банківської системи;
- 5) друга половина 2001 р. – 2003 р. входження іноземних банків до системи;
- 6) з 2004 р. –2008 р. фаза поглинання українських банків іноземними;
- 7) з 2009 року – до серпня 2014 року після кризова адаптація банківських установ та нарощення іноземного капіталу;
- 8) серпень 2014 – по сьогоднішній день прийняття постанови №464 Національного банку України від 6 серпня 2014 року про збільшення мінімального розміру капіталу – виведення з ринку неплатоспроможних банків[2-3].

Загалом за період 2004–2007 рр. у банківській системі України було укладено угод злиття на суму 5,72 млрд, доларів США, а частка іноземного капіталу зросла з 12,5 % у 2002 р. до 35 % у 2008 році [3].

Процеси злиття та поглинання мають певну класифікаційну характеристику, тому їх доцільно поділити на:

- 1) горизонтальні;
- 2) вертикальні;
- 3) родинні, або концентричні;
- 4) конгломеративні [4].

Частіше горизонтальні злиття бувають між суб'єктами, які працюють у одному сегменті ринку та спеціалізуються з надання подібних фінансових послуг. Горизонтальні злиття прийнято поділяти на два види:

1. Злиття, які розширюють географію ринку.
2. Злиття, що розширюють спектр фінансових послуг.

Вертикальні злиття – це злиття, за допомогою яких покупець намагається розширити свою операційну діяльність, охопивши ширше коло клієнтури, спорідненої за видами фінансових послуг, що замовляються.

Родинні, або концентричні, злиття – це злиття, за яких банк-покупець і банк-продавець пов'язані між собою базовими характеристиками або через ринкову нішу.

Конгломеративні злиття відбуваються між суб'єктами, які абсолютно не пов'язані між собою як сегментом ринку, так і операційними зв'язками.

З огляду на взаємозв'язок банківських установ з бізнесом виділяють такі типи поглинання:

1. Конгломерат (передбачає об'єднання різних видів бізнесу за умов збереження певної незалежності).

2. Вертикальна інтеграція (злиття різних видів бізнесу).

3. Горизонтальна інтеграція (об'єднання банківських структур) [6].

Отже, результати проведеного дослідження свідчать про те, що злиття та поглинання є одним із методів ефективності банківської системи, оскільки вони є інструментом забезпечення розвитку та конкурентоспроможності банків, способом мінімізації соціальних та економічних витрат, пов'язаних з банкрутством банків. На сьогодні в Україні є передумови до нової хвилі процесу злиття та поглинання банків, а для цього потрібна добре виважена та сформована стратегія, а також умови для досягнення максимальної ефективності діяльності банків.

Літератури:

1. Про банки і банківську діяльність : закон України від 07.12.2000 № 2121-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua

2. Оксак, А. Особливості ринку злиття т пог- линання в Україні [Текст] / А. Оксак // Теоретичні та прикладні питання економіки. – 2014. – № 1 (28). – С.454–462.

3. Горбатюк, Л. А. Ринок злиттів і поглинань у банківському секторі економіки: сучасний стін і перспективи розвитку[Текст] / Л. А. Горбатюк // Бізнес- нформ. – 2014. – № 5. – С. 352–3574.

4. Васильченко З. М. Методологічні засади стратегії реорганізації комерційних банків / З. М. Васильченко // Фінанси України. – 2004. – № 7. – С. 123–130.

5. Стэнли Фостер Рид, Александра Рид Лажу. Искусство слияний и поглощений. - М.: «Альпина Бизнес Букс», 2006.

6. Седин А. Слияния и поглощения банков: общие подходы и технологические аспекты / А. Седин // Банковский менеджмент. – 2006. – № 7. – С. 18–24.

Тетяна ТАБАКА

студентка факультету банківського бізнесу

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

к.е.н., доцент кафедри банківської справи О.О. Іващук

ВДОСКОНАЛЕННЯ СТАНУ ГРОШОВОГО ОБІГУ В УКРАЇНІ

Сучасний стан економічної ситуації в Україні доволі складний і визначається процесами ринкової трансформації, що зумовлює складність та неоднозначність при формуванні економічної політики держави та